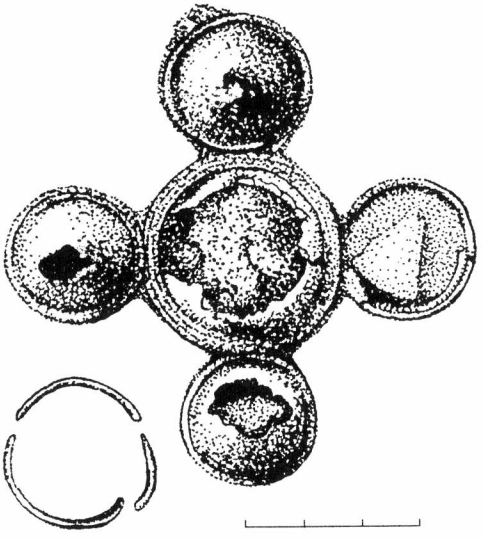

20 pav. Smeigtuko sidabrinė kryžinė galvutė iš Kalniškių kapinyno. *I. Burinskaitės pieš.*
Fig. 20. Silver cross-shaped head of pin from Kalniškiai cemetery.

247 ir 248 aptikti ietigaliai (kapai 244, 244a, 247, 248), o kape 241 – kovos peilis, įdėtas drauge su žalvarine lankine ilgakoje sege lieta užkaba ir diržu su žalvarine sagtimi.

Iš suardytų kapų perkasose atsitiktinai rasta keletas dirbinių, pavyzdžiui: ietigalis, dviejų peilių dalys, sidabrinės lankinės segės fragmentai, žalvarinės lankinės žieduotosios segės buoželė ir geležinė diržo sagtis.

Kalniškių kapinyno tyrinėjimai bus tęsiami artimiausioje ateityje.

INVESTIGATION OF THE KALNIŠKIAI CEMETERY

During the season of 2001 in the Kalniškiai cemetery the LIH expedition excavated the area of 115 m^2. Totally 9 burials were unearthed. All of them may be dated to the 5th century A.D.

PAPRŪDŽIŲ KAPINYNAS

Mykolas MICHELBERTAS

2001 m. VU tęsė Paprūdžių kapinyno (Kelmės r., AR 389) tyrinėjimus, pradėtus 2000 m.

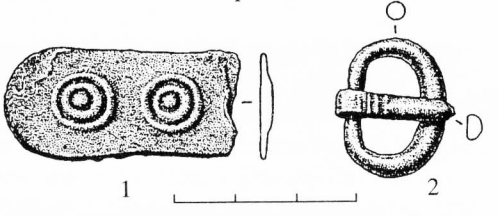
2000 m. šiame kapinyne buvo ištirtas 52 m^2 plotas, rasti tik 2 senojo geležies amžiaus pabaigos – viduriniojo geležies amžiaus pradžios griautiniai kapai. 2001 m. tirta kapinyno dalis, esanti į PV nuo žemės savininkės S. Karlamovienės sodybos. Buvo iškastos 4 perkasos, atidengtas apie 70 m^2 plotas. Surasti dar 8 geriau išlikę ar suardyti kapai.

Mirusieji laidoti nedeginti, tai rodo nežymios kaulų liekanos. Kai kuriuose kapuose aptikti kaukolės ir ilgųjų kaulų fragmentai, kai kuriuose – pavieniai žmonių dantys. Mirusieji laidoti aukštielninki, ištiesti. Atrodo, mirusiuosius buvo stengtasi laidoti galvomis į V.

Kapų gylis nuo dabartinio žemės paviršiaus – 25–50 cm. Galima spėti, kad savo metu mirusieji buvo laidojami giliau, tačiau amžių bėgyje žemės paviršius buvo judintas ir pažemėjo. Tai galėjo įvykti dėl

arimo arba dėl žvyro kasimo šioje vietoje dar prieš II Pasaulinį karą. Dėl šios priežasties buvo apardyti kai kurie kapai. Dėl kapų apardymo sunku tiksliau kalbėti apie kai kurių kapų įkapes, jų padėtį kape. Paprūdžių kapuose aptikta nuo 1 iki 3 ar 4 daiktų. Moters kape 8 buvo rasta kaklo apvara iš žalvarinių įvijų, žalvarinė pusiau apskrito pjūvio apyrankė (VII grupė), geležinis lazdelinis smeigtukas, mergaičių kapuose 6 ir 7 – kaklo apvaros iš stiklo karolių bei žalvario įvijų, geležiniai lazdeliniai smeigtukai. Galima taip pat teigti, jog kai kuriuos vyrus laidojo su odiniais diržais, iš kurių likę žalvariniai apkalai, žalvarinės ir geležinės sagtelės.

Puošnus žalvarinis diržo galo apkalas rastas kape 10. Jo vienas galas suapvalintas, paviršius klotas sidabro plokštele ir puoštas koncentriniais ratais (21:1 pav.). Kape rasta ir žalvarinė ovalinė diržo sagtelė (21:2 pav.), žalvarinės skardelės su kniedėmis – diržo apkalai.

21 pav. Paprūdžių kapinyno radiniai: 1 – diržo galo apkalas, 2 – sagtelė. *I. Maciukaitės pieš.*
Fig. 21. Finds from Paprūdžiai cemetery: 1 – binding of belt tip, 2 – small buckle.

Papuošalai nesuardytuose kapuose aptikti tose vietose, kur jie buvo nešiojami: apvaros – kaklo vietoje, apyrankės – rankos vietoje, smeigtukai – krūtinės srityje. Atrodo, kape 3 mirusiojo juosmens srityje buvo geležinis peilis ir gintaro karolis, greičiausiai nešiotas kaip amuletas.

Ištirtus kapus galima skirti C_3–D periodui, t. y. IV–V a. pirmajai pusei.

Dauguma kapinyne rastų daiktų priklauso vietinių meistrų gaminiams. Iš importo daiktų tenka paminėti įvairiaspalvius stiklo karolius, kurie į dabartinę Lietuvos teritoriją pateko iš Romos imperijos provincijų. Tarp karolių yra keli žalio ir mėlyno stiklo lašo pavidalo karoliai, kokių anksčiau Lietuvos archeologinėje medžiagoje nebuvo aptikta.

Tyrinėjimus Paprūdžių kapinyne numatoma pratęsti.

PAPRŪDŽIAI CEMETERY

The VU continued investigations of the Paprūdžiai cemetery (Kelmė district). The area of 70 m^2 was investigated and 8 primary burials were found there. The graves contained various burial items, such as a bronze bracelet, spirals, plating elements, small buckles, glass and amber beads, iron rod-type pins, a knife. All of them are datable to the 4th–5th centuries.